ОХОРОНА ПРАЦІ ЯК СКЛАДОВА ТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ

Дрожчана О.У. (м. Полтава)

Умови нашого життя в XXI столітті визначають техніка і технології. Наше середовище проживання складається з таких компонентів, як природне, техногенне та соціальне середовища. Техногенне середовище несе безліч небезпек, як людині, так і природі. В першу чергу, це визначається наявністю складних промислових комплексів, неполадки, в роботі яких, можуть призвести до екологічних катастроф.

Техногенна безпека - це здоров'я і спокій працівників, а значить, успіх всього підприємства і отримання додаткового прибутку. Це профілактика і попередження можливих нещасних випадків і аварій, їх непередбачуваних наслідків. Крім того, техногенна безпека передбачає попередження професійних захворювань і травматизму, постійне поліпшення організації праці. Це організація і забезпечення пожежної безпеки, порятунок навколишнього середовища і людини від самого себе і створеної ним техніки і технологій, контроль за дотриманням екологічного законодавства, різні екологічні експертизи, визначення рівнів небезпеки і прогнозування ситуацій. Це визначення ступеня ризику і допустимих меж, розробка і впровадження технологій мінімізації ризиків. Це управлінська діяльність з пошуку оптимальних рішень в умовах надзвичайної ситуації незалежно від місця, де сталася аварія. Ризик техногенної небезпеки повинен бути мінімізований як для людини, так і для природи.

Виходячи з вищесказаного, охорона праці на виробництві є складовою частиною техногенної безпеки. Будь-який працівник має право на робоче місце, що відповідає вимогам охорони праці, отримання достовірної інформації про умови та охорону праці на робочому місці, існуючий ризик ушкодження здоров'я, заходи щодо захисту від впливу шкідливих або небезпечних виробничих факторів. Роботодавець зобов'язаний забезпечити нормальні умови праці для виконання працівниками трудової діяльності (1).

Сільськогосподарське виробництво на протязі багатьох років залишається однією з найбільш проблемних галузей в сфері охорони праці.

За рівнем виробничого травматизму сільське господарство є однією з найбільш травмонебезпечних галузей і стоїть на третьому місці (337 травмованих, в т.ч. 65 смертельно) після таких галузей, як добувна промисловість (776 травмованих, в т.ч. 27 смертельно); транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність (404 травмованих, в т.ч. 62 смертельно) [2].

Одним з основних чинників такого стану є недостатнє фінансування заходів з охорони праці роботодавцями.

Деякі роботодавці свідомо ухиляються від вирішення питань щодо поліпшення умов і охорони праці працівників, мотивуючи свою бездіяльність відсутністю грошових коштів. Така «економія» потенційно збільшує, ймовірність нещасних випадків на виробництві та професійної захворюваності. Але не тільки і не стільки економія на заходи щодо охорони праці породжує високий рівень травматизму в організаціях агропромислового комплексу. Істотним недоліком є і те, що керівники, в більшості, недостатньо ознайомлені з основними вимогами нормативних правових актів з охорони праці, і перш за все, з Законом про охорону праці та Кодексом законів про працю. Звідси робота, що проводиться керівниками з охорони праці, ведеться в кращому випадку за залишковим принципом, в гіршому - при виникненні нещасного випадку на виробництві.

Держслужба праці контролює дотримання роботодавцем і працівниками трудового законодавства, вирішує конфлікти, що виникають між роботодавцем і працівниками, проводить роз'яснювальну, консультаційну та інформаційну роботу з охорони праці

Аналіз звітів перевірок свідчить, що найбільша кількість правопорушень з охорони праці виявляється на підприємствах, де не створено службу охорони праці або відсутні спеціалісти з охорони праці та відповідні функції покладені на інших працівників, в доповнення до їх основних посадових обов'язків.

Як показує аналіз, в загальній структурі причин нещасних випадків більше 34% складають причини організаційного характеру, такі як не виконання інструкцій з охороні праці, 9% - особиста необережність потерпілого. Є випадки, коли працівники використовуються не за фахом [2].

На багатьох підприємствах агропромислового комплексу відзначається недостатній рівень знань з охорони праці спеціалістів з охорони праці, керівників і головних фахівців, їх низька вимогливість до виробничої дисципліни.

Серед причин виробничого травматизму в організаціях агропромислового комплексу виділяється експлуатація несправних машин, механізмів, устаткування, будівель і споруд. Це викликано старінням виробничих фондів, порушенням графіків планово-попереджувального ремонту, норм і правил експлуатації.

Також причиною нещасних випадків на виробництві є незадовільна організація безпечних умов праці і робочих місць.

Таким чином, поліпшення безпечних умов праці на робочих місцях є найважливішою умовою зниження рівня травматизму або, принаймні, мінімізації травматизму на виробництві. Для цього необхідна чітка організація роботи з охорони праці в кожному підрозділі агропромислового комплексу.

Список використаних джерел:

1. Про внесення змін до Закону України «Про охорону праці»: закон України від 21.11.2002р. № 229-IV. URL: http://portal.rada.gov.ua. (дата звернення: 15.05.2020).

2. Офіційний сайт Держпраці. URL: http://www.dnop.kiev.ua. (дата звернення: 15.05.2020).